

Literatura Słowian Południowych na tle kulturowym Półwyspu Bałkańskiego

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Bałkanistyka Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 03BAKS.13K.05211.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe
Koordynator zajęć	Ewa Szperlik	
Prowadzący zajęcia	Ewa Szperlik, Natalia Łozińska, Martyna Bąk-Ziółkowska	
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 15, Zaliczenie z oceną • Konwersatorium: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 4
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 15, Egzamin • Konwersatorium: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 5

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Wykształcenie umiejętności docenienia różnorodności kulturowej i wielokulturowej.
C2	Zdobycie wiedzy z zakresu literatur i kultur Południowej Słowiańszczyzny.
C3	Wykształcenie umiejętności konstruowania dłuższej wypowiedzi ustnej oraz umiejętności analizowania i interpretacji testów literackich związanych z Południową Słowiańszczyzną.

Wymagania wstępne

Wiedza na poziomie podstawowym na temat historii literatury europejskiej, umiejętność formułowania opinii i sądów (ustnie i pisemnie), na temat zagadnień literackich i kulturowych.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	zna definicje bałkańskiej przestrzeni kulturowej i posiada wiedzę na temat charakterystycznych dla niej zjawisk (kultura ludowa, idee wspólnotowe Słowiańszczyzny, wielkie mity narodowe).	BAK_K1_W03, BAK_K1_W06	Egzamin pisemny, Kolokwium ustne, Test, Projekt, Wypowiedź ustna
W2	zna specyfikę przestrzeni kulturowej Półwyspu Bałkańskiego, szczególnie modeli Slavia Latina i Slavia Orthodoxa, Slavia Islamica i Slavia Iudaica.	BAK_K1_W03, BAK_K1_W04, BAK_K1_W06	Egzamin pisemny, Test, Projekt, Wypowiedź ustna
W3	posiada wiedzę na poziomie podstawowym na temat rozmaitych ścieżek rozwoju literatur południowosłowiańskich, rozwoju piśmiennictwa, następujących po sobie epok literackich, w ujęciu chronologicznym i typologicznym; zna sylwetki najważniejszych pisarzy i ich twórczość oraz teksty należące do kanonu.	BAK_K1_W03, BAK_K1_W04, BAK_K1_W06	Egzamin pisemny, Test, Projekt, Wypowiedź ustna
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi powiązać zjawiska z zakresu literatury i kultury Słowian południowych.	BAK_K1_U01, BAK_K1_U04, BAK_K1_U05	Egzamin pisemny, Kolokwium ustne, Test, Projekt, Wypowiedź ustna
U2	umie wyjaśnić związki wybranych utworów literackich z obszarem kulturowym Bałkanów, rozpoznać cechy narodowych i ponadnarodowych modeli kulturowych, charakterystycznych dla Slavia Latina, Slavia Orthodoxa, Slavia Islamica i Slavia Iudaica.	BAK_K1_U01, BAK_K1_U02, BAK_K1_U04, BAK_K1_U05	Egzamin pisemny, Kolokwium ustne, Test, Projekt, Wypowiedź ustna
U3	potrafi opisać specyfikę południowosłowiańskiego procesu historycznego i kulturowego oraz relacje pomiędzy literaturą pisaną i ustną, a także specyfikę relacji kulturowych między Półwyspem Bałkańskim i pozostałą częścią Europy.	BAK_K1_U01, BAK_K1_U02, BAK_K1_U04, BAK_K1_U05	Egzamin pisemny, Kolokwium ustne, Projekt, Wypowiedź ustna

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U4	potrafi analizować i interpretować teksty literackie i naukowe, charakterystyczne dla bałkańskiej przestrzeni kulturowej.	BAK_K1_U01, BAK_K1_U02, BAK_K1_U04, BAK_K1_U05	Egzamin pisemny, Kolokwium ustne, Projekt, Wypowiedź ustna
U5	potrafi formułować sądy na temat literatury Słowian południowych ustnie i pisemnie.	BAK_K1_U01, BAK_K1_U02, BAK_K1_U04, BAK_K1_U05	Egzamin pisemny, Kolokwium ustne, Projekt, Wypowiedź ustna
U6	umie kompilować i streszczać wiedzę zaczerpniętą z literatury teoretycznej, potrafi ją uogólniać i modyfikować.	BAK_K1_U01, BAK_K1_U02, BAK_K1_U04, BAK_K1_U05	Egzamin pisemny, Kolokwium ustne, Projekt, Wypowiedź ustna
U7	umie samodzielnie ocenić i interpretować dzieła literackie oraz teksty kultury, potrafi uargumentować określone stanowisko.	BAK_K1_U01, BAK_K1_U02, BAK_K1_U04, BAK_K1_U05	Egzamin pisemny, Kolokwium ustne, Test, Projekt, Wypowiedź ustna
Kompetencje społecznych - Student/ka:			
K1	zachowuje się w sposób profesjonalny i jest skłonny do refleksji na tematy etyczne, dotyczące różnic kulturowych, językowych i religijnych typowych dla Półwyspu Bałkańskiego.	BAK_K1_K01, BAK_K1_K02, BAK_K1_K03, BAK_K1_K05, BAK_K1_K06	Egzamin pisemny, Kolokwium ustne, Projekt, Wypowiedź ustna

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Semestr 1: Wprowadzenie do przestrzeni kulturowej Półwyspu Bałkańskiego, omówienie modeli kulturowych: Slavia Latina i Slavia Orthodoxa, Slavia Islamica i Slavia Iudaica; prezentacja na poziomie podstawowym serbskiej/chorwackiej/bułgarskiej literatury średniowiecznej w ujęciu chronologicznym i typologicznym; ukazanie sylwetek najważniejszych pisarzy i ich twórczości.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, K1	Wykład, Konwersatorium
2.	Semestr 1: Prezentacja na poziomie podstawowym przykładów południowoślowiańskiej literatury renesansowej w ujęciu chronologicznym i typologicznym; ukazanie sylwetek najważniejszych pisarzy i ich twórczości, głównych ośrodków.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, K1	Wykład, Konwersatorium
3.	Semestr 1: Prezentacja na poziomie podstawowym wybranych przykładów południowoślowiańskiej literatury barokowej w ujęciu chronologicznym i typologicznym; ukazanie sylwetek najważniejszych pisarzy i ich twórczości, głównych ośrodków.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, K1	Wykład, Konwersatorium

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
4.	Semestr 1: Prezentacja na poziomie podstawowym wybranych przykładów literatury i omówienie specyfiki południowosłowiańskiego oświecenia w ujęciu chronologicznym i typologicznym; ukazanie sylwetek najważniejszych pisarzy i ich twórczości, głównych ośrodków.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, K1	Wykład, Konwersatorium
5.	Semestr 1: Prezentacja na poziomie podstawowym serbskiej/chorwackiej/bułgarskiej literatury romantycznej/odrodzenia narodowego w ujęciu chronologicznym i typologicznym; ukazanie sylwetek najważniejszych pisarzy i ich twórczości; główne ośrodki; kontekst rozwoju literatury w warunkach walki narodowowyzwoleńczej; chorwacki iliryzm i idea jugosłowiańska.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, K1	Wykład, Konwersatorium
6.	Semestr 1: Prezentacja na poziomie podstawowym zagadnień dotyczących roli folkloru w kulturach i literaturach południowosłowiańskich; folklor bałkański jako kod i subkod kulturowy; ballady; pieśni epickie i liryczne.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, K1	Wykład, Konwersatorium
7.	Semestr 2: Prezentacja w stopniu podstawowym innych wybranych elementów folkloru południowosłowiańskiego na Bałkanach; bajka jako specyficzny gatunek literacki.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, K1	Wykład, Konwersatorium
8.	Semestr 2: Prezentacja w stopniu podstawowym zagadnienia wielkich mitów narodowych Słowian południowych oraz ich oddźwięk w literaturze; Przedstawienie omawianych zjawisk na tle wydarzeń historycznych, politycznych i społecznych Półwyspu Bałkańskiego; kolonialny i postkolonialny obraz Bałkanów.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, K1	Wykład, Konwersatorium
9.	Semestr 2: Prezentacja na poziomie podstawowym wybranych zagadnień dotyczących II wojny światowej na Półwyspie Bałkańskim i jej oddźwięku w literaturach tego regionu; wskazanie związków literatur południowosłowiańskich z literaturą europejską.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, K1	Wykład, Konwersatorium
10.	Semestr 2: Prezentowanie w stopniu podstawowym postmodernizmu w literaturach i kulturze Słowian południowych; przykładowe lektury, trendy; przedstawiciele; wskazanie związków z literaturą europejską.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, K1	Wykład, Konwersatorium
11.	Semestr 2: Prezentacja w stopniu podstawowym zagadnień związanych z transformacją kanonów kultury i literatury po 1991 roku na obszarze Półwyspu Bałkańskiego; wojna postjugosłowiańska, rozpad Jugosławii i kształtowanie się państw narodowych.	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, K1	Wykład, Konwersatorium
12.	Semestr 2: Prezentacja w stopniu podstawowym interdyscyplinarnych powiązań omawianych zjawisk literatury i kultury z innymi dziedzinami sztuki (m.in. film).	W1, W2, W3, U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, K1	Wykład, Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Semestr 1

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień
Konwersatorium	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda aktywizująca - konstruowanie "map myśli"

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Zaliczenie testu pisemnego.
Konwersatorium	Obecność na zajęciach, aktywny udział w dyskusji, zaliczenie projektu (w oparciu o treści poruszane na zajęciach; forma, np. prezentacja ustna)

Semestr 2

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień
Konwersatorium	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda aktywizująca - konstruowanie "map myśli"

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Zaliczenie egzaminu pisemnego.
Konwersatorium	Obecność na zajęciach, aktywny udział w dyskusji, zaliczenie kolokwium i projektu (w oparciu o treści poruszane na zajęciach; forma, np. prezentacja ustna). Zaliczenie egzaminu pisemnego.

Literatura

Obowiązkowa

1. Todorova M., Bałkany wyobrażone, Wołowiec 2008.
2. Czajka H., Bohaterska epika Słowian południowych, Wrocław 1968.
3. Chaszczewicz-Rydel M., Obrazy Bałkanów. Mity, stereotypy, nowa imagologia, Wrocław 2013.

Dodatkowa

1. Dąbrowska-Partyka M., Świadczenia i mistyfikacje. Przed i po Jugosławii, Kraków 2003.
2. Rapacka J., Godzina Herdera, Warszawa 1995.
3. Rapacka J., Rzeczpospolita Dubrownicka, Sejny 2005.
4. Simiczijew K., Pieśń hajducka Słowian południowych, Wrocław 1985.
5. Wielkie mity narodowe Słowian. Materiały do dyskusji panelowej towarzyszące konferencji „Język, literatura i kultura Słowian – dawniej i dziś III”, Poznań, 1999.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Semestr 1

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
------------------------	---

Wykład	15
Konwersatorium	30
Czytanie wskazanej literatury	40
Przygotowanie projektu	15
Przygotowanie do zaliczenia	15
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 115
Liczba punktów ECTS	ECTS 4

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Semestr 2

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	15
Konwersatorium	30
Czytanie wskazanej literatury	40
Przygotowanie projektu	15
Przygotowanie do egzaminu	15
Przygotowanie do zajęć	20
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 135
Liczba punktów ECTS	ECTS 5

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
BAK_K1_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krytycznej oceny swej interdyscyplinarnej wiedzy bałkanistycznej i uznania jej znaczenia w rozwiązywaniu problemów w pracy zawodowej i życiu społecznym oraz konsultowania problemów, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać, z przedstawicielami odpowiednich dziedzin naukowych w celu ich krytycznej interpretacji oraz znalezienia adekwatnych rozwiązań
BAK_K1_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do eksponowania znaczenia bałkanistyki dla prawidłowego funkcjonowania dialogu międzykulturowego oraz demonstrowania roli Bałkanów w kształtowaniu kulturowego, literackiego i społecznego oblicza Europy
BAK_K1_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do podejmowania odpowiedzialnych działań na rzecz poszanowania tradycji literackiej i dziedzictwa kulturowego Bałkanów
BAK_K1_K05	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do uczestniczenia w życiu kulturalnym społeczności lokalnej oraz popularyzowania wiedzy o krajach, językach, literaturach i kulturach bałkańskich
BAK_K1_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do przestrzegania zasad rzetelności zawodowej związanej z poszanowaniem dóbr kultury, dziedzictwa literackiego i własności intelektualnej oraz respektowania etycznego wymiaru badań naukowych oraz życia zawodowego i społecznego
BAK_K1_U01	Absolwent/ka potrafi wynajdywać, analizować, ewaluować, selekcjonować i wykorzystywać informacje dotyczące kultury, języków, literatury, dziejów, życia społecznego i politycznego Półwyspu Bałkańskiego z wykorzystaniem ujęć teoretycznych i źródeł faktograficznych
BAK_K1_U02	Absolwent/ka potrafi stosując narzędzia naukowe literaturoznawstwa, historii, nauk o kulturze i religii oraz językoznawstwa, wykonywać operacje badawcze pozwalające na kompleksowe rozpatrywanie bałkanistycznych problemów literackich i kulturowych w typowych sytuacjach poznawczych, komunikacyjnych i w relacjach instytucjonalnych
BAK_K1_U04	Absolwent/ka potrafi organizując prace indywidualną lub zespołową, porozumiewać się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie bałkanistyki w języku polskim i językach kierunkowych
BAK_K1_U05	Absolwent/ka potrafi przygotować plan pracy indywidualnej i w zespole, rozdzielać i wykonywać przydzielone zadania, planować własny ustawiczny rozwój ze świadomością konieczności kontynuacji uczenia się i aktualizacji zdobytej wiedzy i umiejętności
BAK_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie literatury krajów Półwyspu Bałkańskiego, ich historię oraz związki literatur poszczególnych krajów bałkańskich w ich wzajemnych analogiach i różnicowaniach
BAK_K1_W04	Absolwent/ka zna i rozumie związki kultury i literatury bałkańskiej z kulturową tradycją europejską, śródziemnomorską, folklorystyczną, otomańską i bizantyńską uwzględniające religijne różnicowanie społeczeństw bałkańskich
BAK_K1_W06	Absolwent/ka zna i rozumie fundamentalne dylematy i wyzwania współczesnej cywilizacji rozpatrywane w badaniach nad literaturą i kulturą obszaru Półwyspu Bałkańskiego oraz podstawowe założenia i reguły funkcjonowania przedsiębiorczości związanej z gospodarczymi realiami Bałkanów